

Отримані залежності є монотонно зростаючими функціями. Це свідчить про те, що фактичні показники обсягів податкових надходжень є більшими від запланованих. Залежності описуються лінійною, степеневою та логарифмічною функціями. Лінійна модель описує залежність у якій перша похідна (швидкість зміни функції чи її приріст) є постійною. Коефіцієнт при невідомій у цій функції показує зміну залежної змінної від аргументу. Логарифмічна залежність моделює процеси, що змінюються сповільнено (її перша похідна спадає обернено пропорційно до значень аргументу). Аналіз зміни структури з позицій кризового періоду економіки (2005-2012 рр.) дає змогу виокремити проблемні шляхи наповнення бюджету, точніше ті способи, які є чи були мало або неефективними в контексті податкових надходжень до бюджету України.

#### Список літератури:

1. Статистичне забезпечення управління економікою. Прикладна статистика з використанням аналітичних можливостей програмного середовища Microsoft Excel: Навч. посібник / А. В. Головач, В. Б. Захожай, І. Г. Ман-цуров, Н. А. Головач. – К.: КНЕУ, 2006.
2. Тимченко О.М. Сибірянська Ю. В. Оптимізація структури доходів бюджету: застосування рейтингової оцінки // Фінанси України. – 2008. - №7. – с.17-27.

**Віктор КОЗЮК**

*Тернопільський національний економічний університет,*

## **ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ВАЛЮТИ КРАЇНИ, ЩО ВОЛОДІЄ ЗНАЧНИМИ РЕЗЕРВАМИ: ВИКЛИКИ ГЛОБАЛЬНИЙ МАКРОФІНАНСОВІЙ СТАБІЛЬНОСТІ**

Питання інтернаціоналізації валют країн з ринками, що формуються, особливо гостро постало в світлі ряду посткризових тенденцій. По-перше, масштаби нагромадження резервів в окремих країнах призводять до зміни мотивів управління ними. Цілі у сфері збереження вартості резервів, їх доходності стають більш пріоритетними, ніж їх ліквідність. По-друге, програми кількісного пом'якшення в ряді розвинутих країн загострили проблему припливу капіталів в решту світу. Найбільший інтерес в цьому відношенні викликали найбільш успішні країни з ринками, що формуються, фінансові системи яких пропонують глобально прийнятні варіанти алокації ресурсів. По-третє, конфігурація резервних активів засвідчила, що асиметричний монополізм долара США та суттєві боргові проблеми в зоні євро, яке залишається основною валютою дивесрфікації, створює достатньо суттєві проблеми для адекватного досягнення цілей у сфері управління резервами, масштаби яких є глобально значимими в ряді окремих країн. По-четверте, розрив між внеском в глобальний ВВП країн-емітентів резервних валют та їх внеском в глобальний портфель активів дедалі розширюється, ставлячи питання про адекватність репрезентації останніх в структурі володіння зовнішніми активами країн, які активно їх акумулюють.

Інтернаціоналізація валют найбільш розвинутих країн з ринками, що формуються, розглядається як варіант вирішення проблеми потенційної недостатності резервних активів для задоволення попиту на них. Втім, формування тенденції до мультивалютності виглядає апріорі спотвореним завдяки ряду причин. А) Жодна з валют країн з ринками, що формуються, не відповідає критеріям міжнародної, зокрема, резервної валюти, в їх структурній цілісності. Підвищення частки таких валют в міжнародних приватних трансакціях швидше відображає процеси пошуку нових варіантів алокації інвестицій, ніж, власне, реальний процес інтернаціоналізації. Б) Лідер у сфері інтернаціоналізації валюти – Китай – прагне сумістити активну політику торговельної експансії з розширенням зони обігу юаня в рамках торговельних операцій, досягаючи цілей згладжування коливань ліквідності в аспекті фінансування власного експорту. Цим самим Китай прагне не стільки сповільнити темп нагромадження резервів, скільки утвердити умови для власного зростання завдяки процесу інтернаціоналізації власної валюти. В) Китай, будучи об'єктивно визнаним

гравітаційним центром у сфері глобальних монетарних процесів, створює прецедент, коли ряд інших країн втрачають мотивацію до інтернаціоналізації, навіть будучи більш фінансово відкритими, тільки тому, що майбутнє членство юаня в олігополістичній ринковій структурі ринку резервних валют / активів приймається як даність. Розрив між фінансовою відкритістю та рівнем і цілями інтернаціоналізації валюти автоматично ставить питання про те, наскільки ліквідними є залишки коштів на банківських рахунках і наскільки це має позначитись на формуванні ринкових сил щодо перетворення даної валюти у резервну, чи на створенні євrorинку, наприклад, юаней. Тобто, неявна згода, що саме юань має стати безумовним лідером серед валют країн з ринками, що формуються, також означає згоду на майбутнє асиметричну олігополію резервних валют / активів, між якими не буде взаємозамінності. Відсутність взаємозамінності є хоч і виграшною з міркувань обмеження надмірних курсових коливань, але вона не гарантує усунення ризиків інфляційного зміщення системи. Г) Інтернаціоналізацію власних валют просувають країни, які сформували значні резерви, зокрема Китай та Росія.

Основним ризиком таких спотворень в процесі формування мультивалютності є те, що вона не спиратиметься на симетричні валюти та симетричний рівень розвитку фінансових систем, що генерують активи, які можуть бути кваліфіковані як резервні. В зв'язку з тим, що країни, які нагромадили значні резерви, просувають власні валюти як альтернативу традиційним резервним валютам, виникає питання того, наскільки це відповідає можливостям підтримання глобальної фінансової стабільності загалом. Медіанний центробанк, що нагромаджує резерви, може зіткнутись з дилемою розширення кола доступних резервних активів, але разом із зниженням їх якості. З іншого боку, країна, що інтернаціоналізує власну валюту не на основі достатньої взаємодії ринкових сил та рівня фінансового розвитку, а на основі прив'язки до торговельних операцій та власних резервів ризикує опинитись в стані підвищеної макрофінансової вразливості. Розширення доступу до власної валюти неминуче вимагатиме вільного доступу до внутрішнього фінансового ринку та виходу з нього як для резидентів, так і нерезидентів. Це означає, що така країна може зіткнутись з конфліктом цілей щодо підтримання конкурентоспроможності як основи нагромадження резервів і бази довгострокового фінансового розвитку і цілей щодо нейтралізації впливу значних припливів капіталу на внутрішній фінансовий ринок. Конфлікт між конкурентоспроможністю та вразливістю до фінансових бульбашок є основним джерелом нестабільності глобальної економіки, розвиток якої спиратиметься на міжнародну ліквідність у вигляді розміщення резервів в активах країн, які перебувають на початкових стадіях фінансової конвергенції. Це те, до чого розвинуті країни мають значно вищий, хоча вже не гарантований імунітет.

В світлі забезпечення глобальної фінансової стабільності інтернаціоналізація валют країн з ринками, що формуються, повинна перебувати під прискіпливим міжнародним наглядом та кореспондувати із поглибленням їхніх фінансових систем.

**Оксана КОНДЮХ**

*Тернопільський національний економічний університет*

## **ТЕОРЕТИЧНА КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ БЮДЖЕТНИХ РЕСУРСІВ ДЕРЖАВИ**

Поглиблення диспропорцій соціально-економічної системи держави та розгортання політичних конфронтацій призводять до порушення балансу державних фінансів, що, перш за все, посилює фіскальні проблеми держави. Разом з тим, сучасні реалії розширення фіскального простору в умовах уповільнення темпів економічного зростання значно активізують наукові дослідження щодо розгляду та обґрунтування специфіки формування бюджетних ресурсів держави.